

Utrikesutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av samarbetsavtalet om partnerskap och utveckling mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Islamiska republiken Afghanistan, å andra sidan

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av samarbetsavtalet om partnerskap och utveckling mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Islamiska republiken Afghanistan, å andra sidan (RP 80/2018 rd): Ärendet har remitterats till utrikesutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- enhetschef Titta Maja, utrikesministeriet
- inspektör Elina Leväniemi, utrikesministeriet.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att riksdagen godkänner det i februari 2017 upprättade samarbetsavtalet om partnerskap och utveckling mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Islamiska republiken Afghanistan, å andra sidan, och att riksdagen antar en lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen.

Avtalet är ett samarbetsavtal där man kommer överens om samarbete bland annat inom sektorerna handel, ekonomisk utveckling och utvecklingssamarbete samt demokrati, mänskliga rättigheter och god förvaltning. Avtalet inbegriper också skyldigheter som är centrala för Europeiska unionens utrikespolitik, bland annat allmänna åtaganden om mänskliga rättigheter, demokratiska principer och respekt för rättsstatsprincipen, förhindrande av spridning av massförstörelsevapen och bekämpning av terrorism.

Avtalet med Afghanistan är till sin karaktär ett blandat avtal som både innehåller bestämmelser som hör till medlemsstaternas behörighet och bestämmelser som hör till Europeiska unionens behörighet. Avtalet träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter den dag då parterna till varandra anmäler att de rättsliga förfaranden som är nödvändiga för detta ändamål har slutförts.

Betänkande UtUB 10/2018 rd

I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft av avtalet. Lagen avses träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft, vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

I januari 2011 gav Europeiska unionens råd kommissionen och unionens höga representant för utrikesfrågor och säkerhetspolitik mandat att förhandla fram ett samarbetsavtal om partnerskap och utveckling med Afghanistan (Cooperation Agreement on Partnership and Development, CAPD).

Avtalet undertecknades den 18 februari 2017 av EU:s höga representant Mogherini och Afghanistans president Ghani. Det innehåller en utfästelse om samarbetet mellan EU och Afghanistan på generell nivå. Enligt utredning ersätter avtalet den gemensamma samarbetsförklaringen 2005 och EU:s handlingsplan för Afghanistan och Pakistan 2009.

Bland annat Förenta staterna och Indien har ingått liknande bilaterala avtal med Afghanistan.

Samarbetsavtalet bildar en rättslig ram för det samarbete som sedan 2001 vuxit fram mellan EU och Afghanistan. Det är i kraft tio år och kan utan vidare åtgärder förlängas med fem år. Inom ramen för partnerskapsavtalet kan en gemensam kommitté tillsättas för att diskutera olika samskilda sektorer.

Syftet med avtalet är att främja samarbetet mellan EU och Afghanistan på bred front. Avtalet innehåller bestämmelser om samarbete inom handel, ekonomisk utveckling, utvecklingssamarbete, demokrati, mänskliga rättigheter och god förvaltning. Avtalet inbegriper också förpliktande bestämmelser som är centrala för Europeiska unionens utrikespolitik, bland annat allmänna åtaganden om mänskliga rättigheter, demokratiska principer och respekt för rättsstatsprincipen, förhindrande av spridning av massförstörelsevapen och bekämpning av terrorism. Dessutom finns det inskrivet ett åtagande att minska straffriheten.

Utrikesutskottet hänvisar till sitt utlåtande UtUU 4/2018 rd — USP 6/2018 rd av den 9 maj 2018 och till sitt betänkande UtUB 7/2018 rd — SRR 3/2018 rd av den 13 juni 2018 om läget i Afghanistan och Finlands stöd till landet och konstaterar att ståndpunkterna där fortfarande är aktuella.

Avtalet har ett angeläget generellt syfte att åstadkomma positiva samhällsliga effekter i Afghanistan genom intensifierat och regelmässigt samarbete. Stabiliseringen av Afghanistan har sedan 2002 varit en central prioritet i Finlands utrikes- och säkerhetspolitik och i utvecklingspolitiken. Landet är också för närvarande den största mottagaren av bistånd från Finland. Utskottet anser att samarbetsavtalet mellan EU och Afghanistan är viktigt och att det utgör en naturlig fortsättning på samarbetet. Avtalet har inga direkta budgeteffekter eller andra effekter för Finland.

För att stabilisera Afghanistan är det viktigt att Finland och EU som en del av det internationella samfundet kraftfullt stöder den afghanska regeringen för att främja och effektivisera fredsförhandlingarna i landet. Särskilt angeläget är det att se till att samtliga grupper som behövs för att uppnå fred deltar i fredsförhandlingarna. I strävan efter en politisk lösning på läget i Afghanistan måste också de regionala intressena och maktpolitiken vägas in. I synnerhet intar Pakistans roll en

Betänkande UtUB 10/2018 rd

nyckelposition när det gäller samhällsutvecklingen och säkerhetsläget. Utrikesutskottet anser att Finland och EU bör stödja initiativen för ökat regionalt samarbete.

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker propositionen utan ändringar.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Utrikesutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner samarbetsavtalet i proposition RP 80/2018 rd till den del det ingår i Finlands behörighet.

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 80/2018 rd utan ändringar.

Helsingfors 25.9.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Matti Vanhanen cent
vice ordförande Pertti Salolainen saml
medlem Sirkka-Liisa Anttila cent
medlem Paavo Arhinmäki vänst
medlem Simon Elo blå
medlem Pekka Haavisto gröna
medlem Seppo Kääriäinen cent
medlem Tom Packalén saf
medlem Aila Paloniemi cent
medlem Antti Rinne sd
medlem Mikko Savola cent
medlem Erkki Tuomioja sd
medlem Jutta Urpilainen sd
medlem Stefan Wallin sv
medlem Ben Zyskiewicz saml
ersättare Ilkka Kanerva saml.

Sekreterare var

utskottsråd Tiina Larvala.